Mileva.

Historicko-romantický obraz od F. Chorlopa.

KAPITOLA III.

Milan se na chvíli odmlčel, zahleděl se na paní před ním stojící, byla to tatáž, k níž se jindy kochal v šepta milostném, k níž byl pospíchal, co k světici Páně, v jejíchž loktech nalézati byl doufal odměnu svých činů hrdinských, ano tatáž to byla, ale žena jiného, žena podmanitele vlasti jeho, vrah víry Kristovy, pro niž byl s carem svým a s vojvodou, jemu otcovským přítelem, se slavným na věky Milošem Obilićem krvácel; povzdychnul sobě a ptal se soucitně:

"Řekni mi, Mileva, dlouhý milenko má, jseš šťastná nyní? jseš šťastná proto, že jseš žena sultanova?"

"Šťastná?" opakovala Mileva zamyšlená, "ano šťastná jsem v upomínkách na minulost, šťastná ve vědomí věhlasného, může šlechetného, z jehož srdce sní lesa nevytiskla památku mou; ještě jednou, já ti děkuju, Milane, za příchod tvůj!"

"Ty se vyhýbáš odpovědi," vece Milan, "já se tázal, zdalis šťastna co žena v haremu sultanově?"

"A k čemu ta otázka?" táže se Mileva zpět.

"Odpověz," dotírá Milan, "od tvé odpovědi, paní sultanova, závisí, co činiti budu."

"Paní sultanova," opakuje Mileva s předhůrkou, "ano, tak mne nazýval pobratim tvůj, vojvoda Kazančić; ovšem on ano, ale ty, Milane?"

"A proč já ne? vždyť nejsi více Mileva, dcera carská, k níž jsem druhdy očí svých pozvědal co k světici Páně; nyní jseš jedna ze sterých žen a odalisek haremu, žena sultanova!" pravil, nemoha se zdržeti výrazu opovržení.

Paní se vztýčila, postoupila o krok blíže k němu: "A to ty mně, Milane?!" pravila polo v nevoli, polo v bolu, "ha, toho jsem se nenadála. Já chtěla rozmlouvati s tebou, abych si pojistila památku tvou, neb svou vinou nejsem tím, čím jsem; ty ale — než lépe jest, když se rozejdeme, aspoň trpkost hodiny této nevymaže doby minulé zcela z paměti naší. S Bohem buď, vojvodo Topličanine!"

Odstoupila zpět ku oknu, a v mihavém světle hvězd bylo vidět lesknouti se slzu na tváři její, rychle však zahalila tohoto svědka bolesti své závojem, a s rukama na prsou překříženýma stála na polo odvrácena od Milana.

"Odpusť, Milevo, spáso má!" zvolal Milan náruživě, k nohoum jejím se vrhna, "odpusť žalu mému nad ztraceným rájem mým života vezdejšího, o nějž mne oloupil ten, který mužem tvým se zove. Jak? — muž tvůj? jen o chtíče své se sdílí s tebou a s druhými ženami i otrokyněmi svými k potupě jmena srbského a cara otce tvého, bídník ten! — Milevo, odpusť slovům mým pro památku na leta uplynulá!"

A ona opět odhrne závoj s obličeje svého, nachýlí hlavu ku klečícímu, a podává mu pravici svou na důkaz svého smíření; i chopí se ji Milan a, ohnivě ji tiskna ke rtům svým, šepce: "Díky ti, Milevo, hosudarko má! Doby Prizrenské se vrací opět, jak jsem to blažený!"

"Ne tak, Milane!" odpovídá paní s uzarděním, táhne ruku zpět, "doby ony se nevrátí více, z jinocha ohnivého stal jsi mužem, vojvodo, a já ženou a matkou sultana a sultanů; vstaň a mluvme s rozvahou o věcech budoucích.

Muž rozvášněný svěsil po těch to slovech hlavu; ovšem se jimi schladiti mohl, co na mrazu zimním; ale uposlechl vybídnutí její, vstal a od ní poodstoupiv, pravil temně:

"Pravdu máš, mrtvých z hrobů nevyvoláme, mluvme o věcech budoucích. — Ale slyš!" naslouchá najednou v stranu, "co jest to?"

"Nejspíš ptáče, jenž noční rosu s křídel svých střásajíc listem hýbe," míní Mileva.

"Ne, ne," odpírá vojvoda, "v horách Balkanu, v nichž s junáky svými žiju od nešťastného dne na Kosovu, co zhoubce bisurmanstva, naučil jsem se ještě lépe než dříve rozeznati chvění křídel ptáčích od šesta kroku lidského; to ne byl krok lidský, co v ucho mé zavadil," dí s přesvědčením.

"Krok lidský se nesmí bez mého vědomí v zahradách těchto, jichž já neobmezenou jsem vládkyní," odpovídá Mileva s hrdou důstojností; "mne, dcera carskou neuctěti hojno obyvatelů polomuslů; Bajazet ví, že mně důvěřovati může, a že důvěru jeho nikdy neoklamu."

"Kdož by ti nedůvěřoval?" pravil Milan, "a že Bajazet ti důvěřuje, to jest jen důkazem více, že i naň šlinkovati dovedlo kouzlo milostnosti tvé. Zdali tě však miluje, to jest jiná otázka; neb což může vědíti muž mnoha žen, pán otrokyň sterých o lásce, o svatém prameni jejím, jak se druhdy přítěl z celého srdce, z celé duše a mysle má? Proč tě ještě jednou zapřísahám, abys mi pověděla, zdali šťastna jsi?"

"Již jsem ti řekla," dí Mileva, "že šťastna jsem v upomínkách na minulost, šťastna i vědomím slouti ženou Bajazetovou, prvního mezi muži věku svého, býti matkou sultanů budoucích." —

"To tedy s Bohem, sultanová," praví trpce vojvoda, od ní se na polo odvrátě, "protoť mě nemusela volat, abys to mi pověděla; ale také dobře tak," pokračuje s rostoucí trpkostí dále, "aspoň jsem na vlastní uši slyšel, žes již se dávno odřekla vlasti své a Boha svého; kdo se šťastným cítí po boku vraha svého a vlasti své, ten již vymazal každou stopu minulosti z paměti své, a co ještě o tom mluví, jest klam a šalba."

I odvrátil se docela, chtěje s ovzdušením od ní odejíti.

"Milane!" volala jej paní zpět dušeplným hlasem, jakový druhdy srdce i hlavu jeho blažeností naplňovat až k opojení, a i nyní neztratil kouzla svého, zastavil se vojvoda mně, a bezděky se k ní obrátil.

"Co mi chce ještě povědíti šťastná matka sultanů budoucích?" ptal se s hořkostí.

"Šťastná jsem byla až po tuto chvíli," odpověděla tato, a hlas její prochvíval bolem vnitřním, zda pravdivým či líčeným, kdož to ví? kdož vůbec rozluštil již velkou tu pohádku, srdce ženské? — ano," mluví paní dále, "až po tuto chvíli, pokud jsem se domnívala, že první láska moje darem se byla dostala muži šlechetnému, kterýž nikoli z obledů sobeckých miloval mne; běda mi, že jsem se v tobě mýlila!"

"Já že tě miloval z obledů sobeckých?" zvolal Milan v udivení, "ej, svatý Savo! to již nám slunce paprsky svými k dennímu světlu neustýlá, když já tě miloval láskou sobeckou! — Pro tebe a vlasť mou a Boha mého jsem krvácel s otcem tvým a ostatními reky svatými na Kosovu prokletém, Brankovičem zrazenými, a z mrákoty smrtné, v níž mě byl zrádný jatagan bisurmanský povalil, procitnuv, jsem uzřel tebe co ženu nejúhlavnějšího nepřítele svého, toho samého muže, který lstí svou jařmo poroby na vlasť tvou i mou byl uvalil; neb on, Bajazet, muž tvůj to byl, co Brankoviče ku zradě svedl, jmeno jeho věčné kletbě národu a duši jeho peklu vydal; ano co ženu jeho jsem tebe k potupě jmena srbského uzřel, láska má ale přetrvavši dřímotu smrtnou, přetrvala i vědomí mnohem bolestnější, žes pro mne na vždy ztracena, ne smrtí, ale osudem, jenž tě připoutal k muži sterých žen, abys s nimi se sdílela o chtíče jeho; a ty pravíš, má láska k tobě že byla sobecká?"

Nemohla odolati Mileva, aby se nezachvěla vnitřní bouří při pravdivých slovech jeho v ní se vzdmulou: mocně však utulavši zevnější známky bouře té, odpověděla nicméně s výrazem bolesti: "Jdi, vojvodo! tys mne nemiloval nikdy!"

"U čerta!" rozkvasil se Topličanin, "kdož tě tedy miloval? Snad Bajazet, který Tvou lásku na prahu otrokyně nové odkládá? Ah Milevo," pravil opět hlasem rozteuženým, vidělť opět postavu dávné milenky své, anať, jako tam v Prizrenu, na polo k němu nachýlena stála, zřel oko její, v slzách plovoucí, a omamující dech její obrášel se o tvář jeho: "co chceš více, abych ti dokázal lásku svou?"

"Miluj výše, co mého jest." šeptala tato, ještě více k němu se nachýlivši.

"Oj Bože, jaká to šlecha snadná!" zvolal Milan radostně, "což to nemiluje od prvního dechnutí svého až po tuto dobu? vlasť svou a slávu její i Boha svého? což jsem jen jeden okamžik v živobytí svém otálel, nasaditi život svůj pro svaté jmění toto, jež ty milující, milovati musíš, proto že i tvoje jest, neb tys dcera Srbska, a dítě vlasti té, nechť žena nebo muž, což jiného by nasvatí mohlo svým?"

"Muž ano, Milane!" šeptá opět Mileva, "žena ale?"

Tento nemoha pochopiti smyslu slov jejich, vytřeštil na ni oči: "Jaký tu rozdíl?" vypravil rozpálilě z úst.

"Veliký, Milane! veliký," dí paní, ruku svou na rámě jeho položivši, aby jej snad připoutala dotknutím svým k setrvání, a pravda, on stál nyní, jako k zemi přimrazen; "muž nezná většího blaha nade slávu, v oslavě vlasti zří i svou vlastní, on pán jest vůle své a brána života se proň ku všem stranám otvírá; žena ale — jak malý úkol vyměřen jí v životě tomto! svět její jest srdce její, a to bezděky přilne tam, kam muž třeba lhostejně neb s nenávistí hledívá. Rozumíš mi dobře, Milane můj? Ach, co to mluvím? — můj, — můj jest nyní Bajazet, padišah, podmanitel říší mnohých a velikých, můj jest syn můj Muhamed, následník otce svého v panství a bohdá! i ve slávě jeho!"

Dobře bylo pro ni, že vojvoda neslyšel poslední řeč její, neb hlava již před tím naslouchavě ke dveřím kiosku nachýlivá, naslouchal pozorně.

"A to opět ptáče bylo, co si rosu s křídel setřepává?" ptal se důrazně, ke dveřím prstem ukazuje.

"Kam to myslíš, vojvodo!" dí Mileva opět hrdě, najednou se zpřímivši, "již jednou jsem ti povědela, že noha lidská bez mého vědomí o písek zahrady této nezavadí; snad nehledáš zradu ve mně, dceři Srbska, a pro tebe jsem ještě více," doložila pološeptem, "zpamatuj se," pobízela, opět se k němu nachýlíc, "a odpověz na slova moje!"

"Na slova, ano," vece Milan, polo jen ukonejšen, "ač jestli jsem dobře zaslechl slova ta. Pravila's tuším, tvůj že jest nyní Bajazet ukrutný a vilný, tvůj že jest syn jeho Muhamed. Věděl jsem to již dávno, že tomu tak, žes ty žena haremu jeho, matka syna jeho. A co z toho? přestalas již proto býti dcerou vlasti zrazené? co tedy chceš, abych učinil já, aneb pověz, co obmýšlíš ty, a já věděti budu, co činiti mám?"

"Milovati máš, co mého jest, pro někdejší a věčnou lásku mou k tobě," dí Mileva, ruce prosebně před ním sepjavši.

"Ustaň, Milevo! zachvěl se silný muž ten, "ustaň, ženo svůdná, cítím, že bych ti odolati nemohl, neb potud onen divý oheň prvního políbení tvého v prsou mých po tolika letech plápolá; Bůh mě tresci! ale pravda je to, že bys ještě toho dovedla, že bych pro jediný úsměv, pro jediný milostný pohled tvůj zapomněl na sebe, ha! svatý Savo, snad i na vše, co mi svatého," i vztáhnul ruce po ženě krásné v roztouženosti své, tato však se uhnula objetí jeho.

"Topličanine!" pravila hlasem káravým.

Tento se udeřil pěstí v čelo: "Čeho jsem se to chtěl dopustiti?" pravil temně, skoro žalostně nad poblouzením svým: "Ano!" dí upřímně, "provinil jsem se velice proti tobě, hosudarko! provinil i proti zákonu svatému, chtěje sahati po majetku cizím, a nehoden jsem se učinil památky tvé. Ale činy svými ti dokážu, paní má, že jen okamžik roztouženosti po dávné minulosti, kdy volno mi bylo, vinouti k prsoum mým, k srdci mému tebe, světice má, ha! jen okamžik této roztouženosti, v němž jsem zapomněl mimo tebe na vše, na svět i nebe, na bohatýrskou slávu svou, byl svůdníkem mým. Mluv, hosudarko! co činiti mám, abych neshynul v památce tvé, kaž mi k činům, a vše podstoupím, abych smazal skvrnu chvíle této se jména svého, a ty opět s hrdostí zpomínati mohla na muže toho, který první k rozpuku přivedl srdce tvoje, že se láskou k němu rozechvělo."

Bláhový! on sám se nabízí ke službám jejím, o něž ona potud ve chytrosti ženskou pracovala, a to proto jen, aby smazal svou vinu sdílnivou! — Zdánlivou? Nikoli, vždyť byl Srb, a potud jest a národu toho žena cizí a panna nepolíkvrněná svátosti, na niž drzou rukou sáhnouti, jest hříchem smrtelným. Že byla sultanka někdy milenkou jeho, co a toho? nyní byla ženou jiného, která se vyhnula výbuchu lásky jeho v celé síle v něm mocně splanulé, a jej kárala s opovážlivostí jeho; proto podávat služby svoje, sebe samého na zadostiučinění pokleska svého.

A paní slyšíc jej takto mluviti, odkládala svůj hněvivý pohled, postava její v hrdě nevoli zpřímená se opět k němu nachylovala.

"Slyším vyznání tvoje a lítost tvou, vojvodo," dí po krátkém rozmyšlení, "i nevmýšlila jsem se v tobě, Milane! jak šťastná jsem. Že tomu tak! — Slyš! známý jsou mi pohnutky tvého a pobratima tvého příchodu ke dvoru sultanovu, vím, proč jste se mu službou zavázali vy, co jste potud sami dva z nedostupných hor Balkánu v lilenč odvážlivosti své válku s celou říší jeho vedli."

"Hm!" prohodil Milan, "to doufám, že Bajazet sám vyzná, že potud neměl nepřátel neustupnějších."

"Počtilý," káral ho Mileva, "což myslíš, že by vůle jeho, na jen jedno kynutí jeho nepostačovalo, hory Balkánu v rovinu převrátiti, kdyby byl nelitoval bohatýrů tak chrabrých?"

"Ať toho zkusí," dí pyšně vojvoda.

"Ne, ne, Milane!" šeptala opět paní sladkým hlasem svým, "že doufal, vás přece jednou uzříti v řadách bojovníků svých, proto vám shovíval."

"Jdižíž, jdižíž!" prohodil Milan ousměšně, "že v opilství svém a v náruží otrokyň mrzkých neviděl trupy bisurmanské, jimiž jsme pole a roviny daleko na jih Balkánu až po samou Drinopol postýlali, to je to; vždyť neviděl ani záplavu světa, která s Timurem na tíž jeho se svalila, a nářek syna jeho neproniknul hudbou a skřehotáním polonahých saltimbanek jeho k uchu jeho — Co to?" zarazil se najednou, chopiv se rukověti handžaru svého, i poskočil ku dveřím kiosku, hlavu jen v zastavení k paní ještě obrátě: "chceš mi ještě povídati, že krom nás nikdo nebyše v zahradě této, že není svědkem rozmluvy naší? jen z prsou lidských pocházel povzdech ten, jejž jsem právě zaslechl!"

Místo odpovědi popošla paní ku dveřím, ohlédla se jimi na vše strany, kynula pak Milanovi, aby blíže přistoupil, a okazujíc mu sama prstem vůkol, jak daleko viděti možná, až po křoví blízké, že ničeho viděti není, vrátí se zpět k oknu, předešlému stanovisku svému, táhnouc nevzdorujícího více za sebou, a když opět na předešlé místo přiveden byl, pustivši ruku jeho, postavila se před něho, levici na římsu okna položíc, a pravici na polo proti němu pozdvihnouc:

"Přesvědčil jsi se již, vojvodo, očitě sám, když's slovu mému věřiti nechtěl?" ptala se beze vší výčitky, skoro s laškováním.

"Ty to pravíš, a já ničeho nezhlédnul," dí Milan, povážlivě hlavou kroutě, "musím tedy věřiti, že tomu tak, ačkoliv pochopiti nemohu, kterak to možná, aby dnes ponejprv sluch můj nevěrným se mi stal?"

"To jest tím, že více poslouchá na přeludy vnitřních předsudků svých, než na slova moje, proto také i slova má za klamná máš," vece paní, "ale nedivím se tomu," dokládá zcela pokojně, ba skoro pokorně, "po třinácti letech nemohu od muže požadovati ohnivou víru jinochovu v slova milenčina."

"Svatý Savo!" zvolal Milan v ohnivé nevoli, "proč stále takové výčitky? ženo, co chceš ze mne udělati ještě?"

"Přítele svého, přítele rodiny mé," dí rychle Mileva, tvář svou k jeho přibližívši, aby dobře pozřeti mohla v oko jeho, a on aby pohledem, dechem jejím opojen snad neodpíral dlouho žádosti její, ano, i obě ruce položila na ramena jeho, pevně se oň podpírajíc, že on v stisknutí tom celou svou sílu sebrati musel, aby ji, anať se mu takto na polo podávala, nepřivinul k srdci svému a snad opět se nedopustil svatokrádeže.

"Můj Bože!" zvolal jen chvějícím se hlasem, "což nim nejsem? Milevo, což nim nejsem?"

"Můj příteli ano," dí tato, pevněji na rámě jeho se zavěsivši, "ale já nejsem sama více, Milane! mně můj, syn můj jsou rodina moje, a těch jsi ty nepřítel nejhlavnější." —

"Bůh s Ježíš Kristus mi popřejí síly, abych jim i ostal!" zabědoval vojvoda skoro soulasilivě, nemaje tolik síly, aby se vymknul z rukou jejích a prchnul před svůdným hlasem jejím v hory Balkánu, odkudž jméno své potud byl oslavoval ke hrůze zrádného bisurmanstva.

"Ostaň si nim tedy," pravila paní trpce, od něho odstoupivši, položila ruce na řádra svá, jakoby ukonejšiti chtěla bolest ve vnitru jejím mocně vzniknulou, svěsila hlavu, a slzou se leskло oko její ve svitu hvězd, "jdi, já tě nedržím více; vezmi ale vědomí s sebou, že z oblíbenosti zpomínat budu jména tvého litovat buda po věk nešťastné chvíle oné, v níž jsem, slaba dost, lásku svou vyznala muži, jemuž pomsta jeho milejší, než láska má. Jdi, vojvodo! a pobuď s rovným sobě pobratimem tvým bojovníky, potud bratru mému věrné, aby opustili jeho a s ním i sultana v rozhodné této chvíli, možná, že se ti podaří záměr tvůj, a ty jásati budeš nad střeleninami říše Bajazetovy, ale věz, že pod sutinami říše té pohřbena budu i já se synem a mužem mým; jdi! a již tě slyším v divokém plesu jásat nad záhubou, jakou's připravil mně!"

Ku konci řeči své se sama vpravila ve víru slov svých, postava její se zpřímila, slza v oku jejím uschla na plamenu, jaký nyní z oka sálal, hlas její nabyl důrazné opravdivosti, a pravici velitelsky ku dveřím vztáhnouc, aby vojvoda v okamžení se odstranil, pohlédla i tam, — a tu najednou se zarazila, jako hromem omráčena hleděla s vyboulenýma očima, s vybledlou lící, se zsinalýma rtoma ku vchodu kiosku, pravice její, jako umrtvělá, zůstala napřažená po chvíli, pak pomalu se svezla k boku jejímu, lehce na to pokynula hlavou, úsměv si pohrál ústy jejími a život se vrátil opět v omráčené tělo její i rumělnec na tváře.

Milan slovy jejími zdrcen, nepozoroval ničeho, neviděl ty náhlé změny na obličeji jejím; byl sobě obličej zastřel.

"Můj Bože, můj Bože!" volal skoro úpěnlivě, "co se to se mnou děje? Milevo, co žádáš ode mne? Abych miloval Bajazeta — ne, ne!" chytil se divoce oběma rukama za hlavu, "to není, nemůže být, ale abych jej přestal pronásledovati v lidu jeho, abych se zpronevěřil vlasti a Bohu a přísaze své, a rámě své věnoval službě bisurmanstva? Víš, co žádáš, ženo ukrutná? Chtěj si život můj, na! tu ho máš," nastavil šíji svou, "vezmi si jej, krůpěj po krůpěji mi ho odejmi, a já budu velebit tebe, když mi jen popřeješ proklíti Bajazeta, toho zhoubce vlasti mé a tvé v posledním vzdechu; anebo chceš věčnou blaženost mou," mluví ve vždy větší náruživosti dále, "abych ti ji v oběť přinesl tak, jako jsem to již byl učinil s mou blažeností vezdejší, aj! i tu ti raději obětovati chci a — Jezu Kriste! nezatrať mě pro slova má," zvolal zoufale, — "ale pravda, raději budu blouditi před branou nebes až do skonání světa, než abych se odřeknul pomsty své nad Bajazetem, zrušil přísahu svou, již jsem byl učinil nad mrtvolami padlých hrdin pro vlasť a víru svou na Kosovu, a mezi trupy těmi ležely oné noci ještě posvátné mrtvoly cara mého a otce tvého, i Miloše Obiliće vojvody mého, jehož čistou slávu potud marně dosíci se snažím. — Ty nemluvíš, neodpovídáš!?" spráskl po krátkém zamlčení se ruce své v úzkosti nad hlavou, ale i ona byla pohnuta nad náramným bolem jeho, více ale ještě vyděšena nad netušenou ohromností záště jeho k muži jejímu. "Což se ti tak velice zachtělo hanby mé, záhuby mé časné i věčné? ale ne," obrátil opět a hlas jeho zněl najednou útulně, dojímavě: "pamatuješ se na onu noc v Prizrenu při vjezdu vojvod a knížat, jenž se byli po poradě o obraně vlasti v síních otce tvého písmem bavili, a my dva, ty a já, Milevo, se schýlili do stínu stromů zahrady otce tvého, abychom bez vyrušení, při šumu listí stromového, v tajnosti rozmlouvati mohli o lásce své, o nebi svém? pamatuješ? jako tehda v blaženém šumění na prsa moje hlavu a já rámě své kolem šíje tvé vinul, nebyl to právě onen Bajazet, který, když byl Brankoviče ku zradě svedl, mezi nás, mezi lásku naši co příšera pekel vstoupil? a nebyl to tento kynožalík," sahnul za řádra, a vyňal dýku práce skvostné, bedlivě v obálce uschovanou, vytáhl ji z obálky a ukázal krátký, nelítostný ocel ve svitu hvězdném, že viděti bylo několik temných skvrn na čepeli jeho, "tento kynožalík bodil zákeřnicky po mně, když jsem tě bránil před drzou rukou jeho a viděl ty skvrny te?" ukazoval na tyto, "to jest krev moje, již se byla ocel napila v zahrnutí v jatu svém o rameno moje; a já již tehdáž přísahal, krev za krev; krev Amuratova smyla již sice poněkud stopy krve s ocele, ale krev Bajazetova smyje teprv stopy ty do čista, a ty chceš, ty Milevo! abych zrušil přísahu svou a otcové moji aby v hrobě potupení byli? — Ne, ne!" zvolal prudce, oceli máchna nad hlavou, "v světějším okamžení, na velikém hrobu Kosovském jsem přísahal dále, že nesmím dříve v hrob klesnouti, pokud tys to stopy krvé mé krví jeho smyty nebudou; tu vidíš sama, že nemohu a nesmím takovou přísahu zrušiti, život můj, blaženost mou ti mjerád v oběť podám, ale pomstu svou...?!"

Mileva se mně zachvěla, trhla sebou, jakoby ke předu poskočiti chtěla, pak se otřásla v leknutí nevýslovném, že se zdálo, že by k zemi klesla, kdyby se nezachytila římsy u okna.

Vojvoda, maje toto vše za následek neuhasitelné pomsty své právě projevené, pohleděl bolestně na ni: "Milevo!" pravil, "rozpůl ocel tu, jseš-li s to, a já zlomím přísahu svou, aneb smyj tyto znaky ukladů jeho v krvi jeho, a já sloužiti budu jemu a potomkům jeho; toho-li dovedeš, učiním, jak jsem pravil; na!" podává jí kynžal, "vezmi jen, ať se stane dle výroku mého!"

"Ať se tedy tak stane!" ozval se za ním najednou hlas mužský, silná ruka se chopila kynžalu a vyškubla ho z hrsti jeho. Milan, mžikem se obrátiv, spatřil před sebou — Bajazeta!

"Jezu Kriste!" zkřikla Mileva zoufanlivě, vidíc oba muže, na něž dosavadní život její poután byl, tvář ve tvář proti sobě státi, znala povahy obou, znala hrdost muže svého, znala neustupnost a neukrotitelnou mstyžádost někdejšího milence svého; musela se právem toho nejhoršího obávat; ačkoliv již Bajazeta po delší chvíli pozorovala.

"Allah!" mluví Bajazet povýšeným hlasem, ohnivé oko své na udiveného vojvodu upírajíc, "tak, jak's pravil, státi se musí, vojvodo, chrabrý neruší přísahu svou, a slova jeho nezavanou větrem, a tys chrabrý, až jsem sám se obdivoval tobě, nepříteli svému! po druhé tedy stojíme osobně proti sobě ve sporu o ženu, ponejprv volila ona tebe, a kynžal můj pil krev tvou, nyní — slyšel jsem vše — volí žena mne, záhodno tedy, aby pil krev mou; i já ti ve všem chci roveň býti — hle!" a odhrnuv rukáv kaftanu, protknul sobě kynžalem kůži ramena, a zbarvil krví ocel tu, co potud sloužila za rukojmě pomsty vojvodovi.

"Smyta jest krev tvoje v krvi mé, vojvodo!" pravil pokojně sultan, "splněna jest přísaha tvoje; vezmi ocel tu zpět, a buď mi ještě nepřítelem, můžeš li, když se krev naše obapolně smísila!"

"Sultane! ďáble, reku! co's to ze mne učinil?" zvolal Milan v náramné bolesti, s obdivem a hrůzou na Bajazeta pohlížeje.

(Pokračování.)

BOTY!

a střevíce, jakož i obuj všeho druhu, hotoví dobře, trvanlivé a za levné ceny

F. Vaníček

ve

Schuyler, - - - Neb.

Správky se vykonají rychle a dobře. Škoda kupovat obuv hotovou, když skoro tak lacino lze dostati obuv lepší, dle míry udělanou. Přijďte a přesvědčte se.